

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
049/21	Plan- og kommunalteknisk utval	PS	09.06.2021

Saksbehandlar	ArkivsakID
Marit Nedreli	17/199

10/3 Borge - Søkna om dispensasjon - Terrenginngrep ved elv og flaumsikring

Vedlegg:

10-3 - Dispensasjonssøkna -
10-3 - Søkna om løyve til tiltak
10-3 - NVE si fråsegn - Tiltak i vassdrag langs fylkesveg
10-3 - Statsforvaltaren i Vestland - Uttale - tiltak i vassdrag
10-3 -NVE - Svar på spørsmål om flaumsikring
10-3 - nabomerknad frå 10-4
10-3 - Svar på nabomerknad
10-3 Borge Kommuneplan 1-1500
10-3 Borge Kommuneplan 1-5000
10-3 Borge Nordre - Ortofoto 1-1500
10-3 Borge Nordre - Ortofoto 1-5000

RÅDMANNEN SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

"Kommunen gjev dispensasjon frå kommuneplanføresegn punkt 1.17, jf. plan- og bygningslova §§ 11-6 og 11-9, nr. 6 til terrenginngrep ved elv, flaumsikring og legging av delar av bekk i røyr på gnr. 10 bnr. 3, jf. plan- og bygningslova § 19-2, på fylgjande vilkår:

- Det planerte arealet søraust for avkøyrsla til fylkesvegen kan berre nyttast til oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseigedomen, jf. forskrift om byggesak § 4-1, 1. ledd, bokstav e, nr. 10. Eventuelle landbruksmaskiner kan ikkje plasserast i avkøyrsla til fylkesvegen eller innanfor siktsonene til fylkesvegen.
- NVE si fråsegn av 16.02.2021 gjeld for tiltaket og bruken av arealet."

Grunngjeving:

Omsyna bak regelen det er søkt om dispensasjon i frå og omsyna i føremålsreglane i lova vert ikkje vesentleg tilsidesett.

Etter ei samla vurdering er fordelene med å gje dispensasjon klart større enn ulempene.

Det er i tillegg føremålstenleg å gje dispensasjon til tiltaket.

Sjå i tillegg rådmannen si vurdering.

Plan- og kommunalteknisk utval - 049/21

PL - behandling:

Leiar teknisk forvaltning orienterte kort om bakgrunnen for saka og grunngjevinga for rådmannen si tilråding.

AVRØYSTING

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke (1H,1Ap,1SP,1FRP,1MDG)

PL - vedtak:

"Kommunen gjev dispensasjon frå kommuneplanføresegn punkt 1.17, jf. plan- og bygningslova §§ 11-6 og 11-9, nr. 6 til terrenginngrep ved elv, flaumsikring og legging av delar av bekk i røyr på gnr. 10 bnr. 3, jf. plan- og bygningslova § 19-2, på fylgjande vilkår:

- Det planerte arealet søraust for avkøyrsla til fylkesvegen kan berre nyttast til oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseigedomen, jf. forskrift om byggesak § 4-1, 1. ledd, bokstav e, nr. 10. Eventuelle landbruksmaskiner kan ikkje plasserast i avkøyrsla til fylkesvegen eller innanfor siktsonene til fylkesvegen.
- NVE si fråsegn av 16.02.2021 gjeld for tiltaket og bruken av arealet."

Grunngjeving:

Omsyna bak regelen det er søkt om dispensasjon i frå og omsyna i føremålsreglane i lova vert ikkje vesentleg tilsidesett.

Etter ei samla vurdering er fordelen med å gje dispensasjon klårt større enn ulempene.

Det er i tillegg føremålstenleg å gje dispensasjon til tiltaket.

Sjå i tillegg rådmannen si vurdering."

Saksopplysningar:

Politisk handsaming

Saka skal avgjerast i plan- og kommunalteknisk utval.

Dersom plan- og kommunalteknisk utval gjev dispensasjon, skal vedtaket sendast til statlege og regionale styresmakter til klagevurdering.

Saksopplysningar

Eigedom: Gnr. 10 bnr. 3.

Tiltakshavar: Tom Bakken.

Dispensasjonssøknad motteken: 07.04.2021.

Saka gjeld

Saka gjeld søknad om dispensasjon frå kommuneplanføresegn punkt 1.17 – legging av delar av bekk i røyr.

Nabovarsel

Tiltaket er nabovarsla i samsvar med pbl. § 21-3.

Eigar av gnr. 10 bnr. 4 har kome med merknader til tiltaket i brev av 25.01.2021.

Tiltakshavar har kommentert nabomerknaden i ved brev av 01.02.2021.

Planstatus

Eigedomen ligg i uregulert område innanfor det som i kommuneplanen sin arealdel er definert som LNF-område. Noko av eigedomen i regulert område og er definert som anna kombinert føremål – tunnel/jord- og skogbruk.

Vidare ligg tiltaket innanfor omsynssone 560 bevaring naturmiljø H560_71 Lonelvi – omsyn skal takast innan 50 meter frå vasstreng.

Utsnitt frå plankart:

Dispensasjon

Kommunen har motteke søknad om dispensasjon frå kommuneplanføresegn punkt 1.17 for fylgjande tiltak:

Ta opp fylling med sammenrast kulvert for bekk og legg ned betongrør med 1,2m diameter. Tilbakeføre fylling og sikre den med støttemur. Dette ble utført da vi ikke trodde dette var søknadspliktig og for egen kost. Dette har ikke medført ulempe for noen og sikt i utkjøring til fylkesvei er betydelig bedret.

Grunngjeving for dispensasjonssøknaden er mellom anna:

Vi er pålagt av kommunen å søke dispensasjon for å legge en bekk i rør som allerede lå i rør og grunnen til hvorfor vi satte i gang med dette er beskrevet flere ganger tidligere. Kulvert var i ferd med å rase sammen og det kunne medført store skader på omgivelser med flom og skade på veg og avkjørsel. I søndre del av fyllingen var det også jordskråning og den er nå sikret med en støttemur for at fyllingen skal være stabil.

Kommunen syner elles til motteken dispensasjonssøknad.

Uttale

Saka er send til uttale til Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE), Statens vegvesen, Statsforvaltaren i Vestland og Vestland fylkeskommune.

Kommunen har i brev av 16.02.2021 motteke fylgjande uttale frå NVE:

Vi syner til brev datert 27.01.2021. Saka gjeld søknad om dispensasjon frå kommuneplanens arealdel for å legge røyr under avkøyrsla, og tilliggjande areal på vestsida av avkøyrsla. Bakgrunnen for arbeidet er at eksisterande kulvert skal ha byrja å svikte.

NVE har ingen merknader til at eksisterande kulvert vert erstatta med nytt anlegg. Når det gjeld det tilliggjande arealet bør ein vurdere om noko av strekninga kan opnast. Vi rår frå å forlenge kulverten. Arbeidet må gjennomførast på ein måte som i minst mogleg grad fører til slammning i vassdraget. De bør sikre at røyret har kapasitet til å handtere 200 års flaum med klimapåslag.

Det er ikkje naudsynt med ytterlegare handsaming etter vassressurslova (vrl.). NVE minner tiltakshavar om vrl. § 5 om aktsemdplikt, og § 47 om erstatningsansvar.

I sakstilfanget les vi at det tilliggjande arealet på sida av avkøyrsla vert nytta til oppsamling av gamle gjenstandar og bilvrak, og at det i tillegg til tider er stor aktivitet og parkering av maskiner og større køyretoy. Vi vi rår frå ein arealbruk som kan gi fare for avrenning til det verna vassdraget med forekomstar av elvemusling.

NVE har i brev av 27.04.2021 kome med fylgjande tilbakemelding på førespurnad om flaumsikring: Vi viser til dykkar brev dagsett 18.04.2021. Saka gjeld, slik vi oppfattar brevet dykkar, vøling av ein kulvert under avkjørsel ved Fv 367.

Vi kan ikkje sjå at NVE har noko rolle i denne saka. Tiltak i vassdrag skal slik vi kjenner regelverket søkast om etter plan- og bygningslova. Kommunen vil i deira handsaming be om uttale hjå fagmynde som t.d. NVE. NVE vil då handsame tiltaket etter vassressurslova.

NVE tilrår at vassdrag på generelt grunnlag bør haldast opne, både med omsyn til miljø og landskapsoppleving, men og i høve handtering av flaum. Opne flaumløp medfører i regelen mindre skade enn løp lagt i rør. Det ligg til tiltakshavar å prosjektere tiltaket slik at det ikkje er til ulempe for private og ålmenne interesser opp- og nedstraums tiltaket.

Kommunen har i e-post av 23.02.2021 motteke fylgjande uttale frå Statsforvaltaren i Vestland: Vi viser til brev frå Osterøy kommune av 27.01.2021. Saka gjeld søknad om legging av røyr under avkjøring og tilliggjande areal på vestsida av avkjørsle frå fylkesveg, som førebygging mot flaum då eksisterande kulvert skal ha begynt å svikta.

Statsforvaltaren gjer merksam på at det omsøkte tiltaket ligg i eit nedbørsfelt for elvemusling, og at ein difor i dispensasjonsvurderinga må ta omsyn til om tiltaket kan vere uheldig for elvemusling. Ein bør unngå forureining eller avrenning av sjølv reine jord - og steinpartiklar til vassdrag med elvemusling. Sedimentering av partiklar på elvebotnen vil vere svært uheldig då det reduserer oksygentilførsle til både fisk, elvemusling og anna liv som lever der.

Kommunen syner elles til mottekne uttalar.

Tiltak

Før søknad om løyve til tiltak vert handsama skal tilhøvet til andre styresmakter vere avklart, jf. plan- og bygningslova § 21-5, jf. forskrift om byggesak § 6-2.

VURDERING

Dispensasjon

Det er to vilkår som må vere oppfylt for å gje dispensasjon etter pbl. § 19-2.

For det første må dei omsyna som ligg bak føreseigna det vert dispensert frå ikkje verte vesentleg sett tilside. For det andre må fordelane ved å gje dispensasjon vere klart større enn ulempene, etter ei samla vurdering.

Ved dispensasjon frå planar skal det leggjast særleg vekt på nasjonale og regionale rammer, og det bør ikkje gjevast dispensasjon frå planar når ei direkte råka statleg eller regional styresmakt har gjeve negativ uttale til søknaden, jf. pbl. § 19-2 (4).

Ved dispensasjon frå lov og forskrift skal det leggjast særleg vekt på dispensasjonen sine konsekvensar for helse, miljø, tryggleik og tilgjenge.

Kommunen kan setje vilkår for dispensasjonen, jf. pbl. § 19-2. Vilkåra må liggje innafor ramma av dei omsyn lova skal ivareta, og det må vere ein naturleg samanheng mellom dispensasjon og vilkår, til dømes slik at vilkår så langt som mogleg kompenserer for ulemper dispensasjonen kan medføre, jf. Ot.prp. nr. 56 (1984-85) s 102.

Omsyna bak LNF-føremålet er i hovudsak å verne om samfunnsinteresser knytt til landbruk, natur og friluftsliv. Det er ynskjeleg å unngå uheldig omdisponering og fragmentering av landbruksområde og anna grønstruktur.

Omsynet bak omsynssone bevaring av naturmiljø for Loneelvi er (utdrag frå planskildringa til arealdelen i kommuneplanen):

Bevaring av naturmiljø:

H560_71 Loneelvi. Det er lagt omsynssone over Loneelvi og sidebekkar, 50 meter frå vasstreng. Her må alle tiltak vurderast opp mot moglege konsekvensar på vasskvalitet for elvemusling. Tiltak som kan ha effekt på elvemuslingen må i tillegg til løyve frå særlov òg avklarast i forhold til elvemusling-forskrifta. Dersom omsøkt tiltak kan føre til reduksjon i vasskvalitet, kan det i mange tilfelle vere tilstrekkeleg å gjennomføre mellombelse førebyggjande tiltak for å redusere tilsig av ureina vatn til vassdraget i anleggsperioden (avskjeringsgrøfter, sedimenteringsbasseng m.m).

Omsyna i føremålsreglane i lova er mellom anna å sikra at tiltak vert prosjektert og utført i samsvar med lov, forskrift og planvedtak.

Kommuneplanføresegn punkt 1.17:

- 1.17** Det er ikkje tillate å leggja vassdrag eller bekkar i røyr. Vegframføring over bekk eller vassdrag eller andre tiltak som kan få innverknad på vassdrag skal gjerast slik at naturleg løp i størst mogleg grad vert ivaretatt (PBL § 11-9, nr. 6).

Det er i dispensasjonssøknaden mellom anna synt til at mindre fylling eller planering av terreng kan gjennomførast utan søknad etter plan- og bygningslova, jf. opplysningar på kommunen si nettside. Tiltaket er difor gjennomført utan søknad.

Rådmannen minner om at alle tiltak skal vere i samsvar med gjeldande plangrunnlag for at dei skal kunne gjennomførast utan søknad, jf. plan- og bygningslova § 1-6, 2. ledd, jf. forskrift om byggesak § 4-1, 1. ledd. På nettsidene til kommunen er det mellom anna synt til at ein må sjekke i planregisteret for å sjå kva reglar som gjeld for eigedomen (utdrag frå kommunen si nettside):

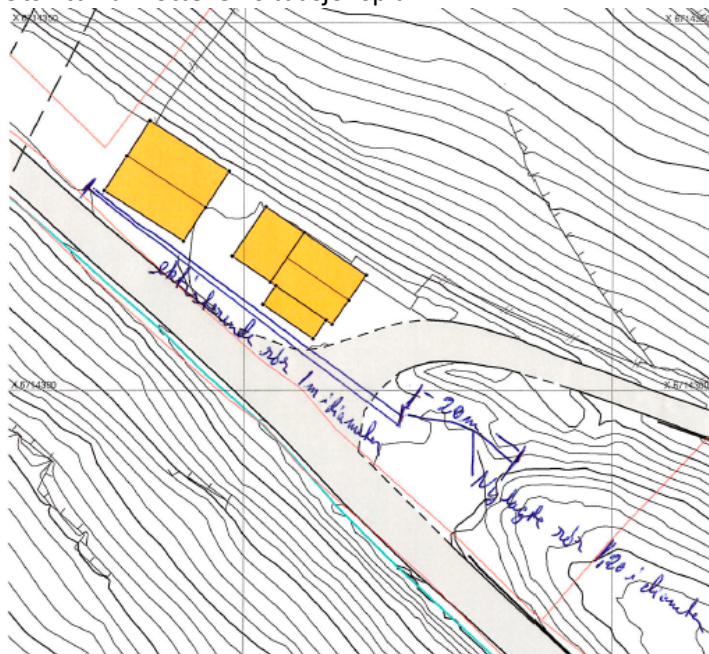
Kva du kan byggje, kjem an på kva reglar som gjeld for eigedomen din.

Lurar du på kva plan som gjeld for eigedomen din, kan du:

- [Leite fram planen sjølv på Planregisteret.](#) [Blogg med brukarretteiing finn du her](#)
- Finn du ikkje planen på Planregisteret, send spørsmålet til: post@osteroy.kommune.no

Det er tiltakshavar som har ansvaret for at tiltaket vert utført i samsvar med vilkåra i forskrift om byggesak § 4-1, 1. ledd, jf. § 4-1, 2. ledd. Det er vidare presisert at tiltaka ikkje kan setjast i gang før det er gjeve nødvendige løyve eller samtykke frå andre aktuelle styresmakter, jf. forskrift om byggesak § 4-1, 3. ledd. Desse krava var òg gjeldande i 2017.

Utsnitt frå motteken situasjonsplan:

Motteken situasjonsplan syner at om lag 50 meter av bekken ligg i røyr mellom fylkesvegen og 2 driftsbygningar på gnr. 10 bnr. 3, og vidare søraustover og under privat veg. Dispensasjonssøknaden gjeld forlenging av røyrret med 20 meter, slik at til saman 70 meter av bekken vert liggjande i røyr.

Fordelar med å gje dispensasjon vil mellom anna vere at landbrukseigedomen får eit planert område, som ved behov kan nyttast til oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseigedomen.

Ulemper med å gje dispensasjon vil mellom anna vere at ein større del av bekken vert lagt i røyr i strid med gjeldande kommuneplanføresegn.

Eigar av gnr. 10 bnr. 4 har kome med merknader til tiltaket. Merknadene gjeld mellom anna trafikktryggleik ved avkøyrsla til fylkesveg, plassering av maskiner og køyretøy ved avkøyrsla, krav til varsling av dei som har bruksrett til vegen, endring av bekkeløp og verneområdet for Loneelva.

Søkjjar har i utgreiing til nabomerknaden mellom anna synt til at gjennomføringa av tiltaket var nødvendig for å hindre større skade på avkøyrsla, bygningar og fylkesveg. Maskiner og utstyr er for

det meste fjerna, og står ikkje i vegen for sikt eller ferdsel.

Rådmannen legg til grunn at det er viktig med vedlikehald av eksisterande tiltak for å sikre vidare bruk av tiltaka og unngå skade på tiltaka og områda rundt. Ut frå motteken informasjon vert det vidare lagt til grunn at arbeidet med å sikre steinkulvert under fyllinga til avkøyrsla frå fylkesvegen var nødvendig for å hindre flaum, utrasing av veg/avkøyrsla eller liknande.

Det er vidare synt til i dispensasjonssøknaden at det i sørenden av fyllinga var ein jordskråning og at den no er sikra med ein støttemur for at fyllinga skal vere stabil.

Ortofoto frå 2005:

Ortofoto frå 2011:

Ortofoto frå 2018:

Foto frå oktober 2019:

Rådmannen legg ut frå tilgjengeleg informasjon til grunn at det er planert og grusa eit område søraust for avkøyrsla til fylkesvegen. Rådmannen kan ikkje sjå at det er motteken søknad om planering av areal for annan bruk enn til landbruksføremål. Det vert difor lagt til grunn at det planerte området berre kan nyttast til oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseigedomen, jf. forskrift om byggesak § 4-1, 1. ledd, bokstav e, nr. 10. Eventuelle landbruksmaskiner kan ikkje plasserast i avkøyrsla til fylkesvegen eller innanfor siktsonene til fylkesvegen.

At det ligg ei omsynssone langs Loneelvi tyder at det skal takast særskild omsyn til elvemuslingen i elva og tiltaka skal vurderast opp mot mogelege konsekvensar på vasskvalitet for elvemusling. Mellom anna bør ein òg unngå ureining eller avrenning av reine jord- og steinpartiklar til vassdraget.

Sedimentering av partiklar på elvebotnen vil vere svært uheldig då det reduserer oksygentilførsle til både fisk, elvemusling og anna liv som lever der.

Rådmannen vurderer at forlenging av bekkerøyrer gjev mindre avrenning av jord- og steinpartiklar til Lonevassdraget enn tidlegare då delar av bekken gjekk gjennom ein steinkulvert. I dette konkrete tilfellet på denne staden er det dermed betre å leggje delar av bekken i røyr.

Rådmannen finn etter ei samla vurdering at vilkåra for å gje dispensasjon til terrenginngrep ved elv og flaumsikring ved å leggje delar av bekken i røyr er oppfylt.

I vurderinga av fordelar og ulemper har rådmannen særleg lagt vekt på at tiltaket skal vurderast opp mot mogelege konsekvensar på vasskvalitet for elvemusling.

Rådmannen vurderer vidare at det i denne saka vil vere føremålstenleg å gje dispensasjon til tiltaket.

Vurdering etter naturmangfaldlova

Kommunen har vurdert prinsippa i §§ 8 – 12 i naturmangfaldlova. Kommunen har mellom anna sjekka det aktuelle arealet i www.naturbase.no og www.artsdatabanken.no og nytta rettleiing frå Fylkesmannen i Hordaland. Kommunen kan ikkje sjå at tiltaket vil kome i konflikt med naturmangfaldlova.

Konklusjon

Rådmannen rår til at det vert gjeve dispensasjon frå kommuneplanføresegn punkt 1.17 til å gjere terrenginngrep ved elv, flaumsikring og leggje delar av bekken i røyr på gnr. 10 bnr. 3.